

вигоди, а помагав, коли треба було, з власної охоти. — Пан знав кожного з нас, до хат наших заходив і помагав нам у пригоді. У сьому закутку було нам добре й безпечно, і ми стали багатіти. — Вивозимо звідси цілими хурами мед, віск, звірячі шкурн, вивозимо скот, вівці, та ховаємо червінці.

Та не стало нашого доброго пана. По його смерті засів у замку його син Станіслав Овруцький. Тому буде вісімнадцять років, як приїхав по смерті батька з Варшави. Перед тим ніхто його тут не бачив. Наш пан старий вдівцем жив. Про сина чували ми лиш від челяді, що у Варшаві вчиться.

Приїхав він з цілою чердою гультяїв, таких як сам. Старих слуг повигонив усіх і завів новий порядок, та став по своєму господарити. Нам, слобожанам, наче-б світ плахтою закрав.

Усіх узяв молодий пан за чуба. Попакладав відразу на нас всякі податки, про які ми перше й не чували. Таке хіба сам чорт вигадати може. Далі став брати народ на панщину.

Послали ми до нього депутатів з громади. Так і так, кажуть, нам ще час не вийшов, який заporučив нам грамоток його покійний батько, — царство йому небесне.

Пан казав наших посланців вибити нагаями та собаками зацькувати. Чи чував хто таке, що посланців, людей виборних з громади, зневажати! Се довело нас до краю. Ми збунтовались та панських отоманів, що людей на роботу скликали, здорого вибили та прогнали. Тоді пан вивів на нас своїх гайдуків з рушницями, ще й кварцяне військо на поміч прикликав. Чимало наших наложило тоді головою, та їм лекше було ніж тим, що zostались. Нас покарали по звірськи. Трьох людей настромили на кіл, другим позрубували голови — ну, а не було такого, хто-б не набрав криві аж до крови. Ми хотіли втікати світ за очі, бо як тут з паном мірятися? У нього шаблі та рушниці, а в нас хіба колн, сокири та мотики. Та як нам було втікати? Хто самітний був, той і втік.